

LAKEIJANHUONEESSA

Toverit ovat tuoneet etelästä muutamia menshevikkien, eserrien y.m. julkaisuja, jotka antavat tilaisuuden luoda silmäyksen „aatteelliseen elämään” barrikadin *tuolla* puolen, *toisessa* leirissä. Harkovissa ilmestyy Bazarovin ja Martovin „Mysl”, Mjakotinin ja Peshehonovin, Bunakovin ja Vishnjakin, Potresovin ja Grossmanin „Grädushij Den”, „Juzhnoje Delo”, Balabanovin ja S. Ivanovitshin, Mjakotinin ja Peshehonovin „Objedinenije” — sellaisia ovat noiden julkaisujen ja eräiden niiden huomatuimpien avustajien nimet.

Jo muutamatkin edellä mainittujen julkaisujen irtonumerot levittävät niin täyteläistä ja väkevää aromia, että tunnet heti olevasi kuin lakeijanhuoneessa. Ryhmä sosialisteiksi itseään luulevia ja sanovia sivistyneitä intellektuelleja, jotka ovat kokonaan porvarillisten ennakkoluulojen pauloissa ja matelevat porvariston edessä — sellainen on itse asiassa koko tuo kynäilijäin seura. Tuon herrasväen keskuudessa on runsaasti erilaisia vivahteita, mutta politiikan kannalta katsottuna niillä ei ole mitään vakavaa merkitystä, sillä ne eroavat toisistaan vain siinä, missä määrin ulkokultaisesti tai vilpittömästi, karkeasti tahi hiotusti, kömpelösti tai taidokkaasti he täyttävät lakeijanvelvollisuuksiaan porvaristoa kohtaan.

I

Lakeijan virkaan kuuluu frakki, hieno ulkonäkö ja vastaanlainen käytöstapa sekä valkoiset hansikkaat. Lakeija saa olla jossakin määrin kansanystävä: toisaalta se on väistämätöntä, koska sen väestönsan, josta lakeijoita tulee,

täytyy olla puutteellisessa asemassa; toisaalta se on jopa edullistakin herralle, sillä se antaa hänelle mahdollisuuden „harjoittaa” hyväntekeväisyyttä — ensi vuorossa tietenkin niiden väestökerrosten „kuuliaisia” aineksia kohtaan, joista otetaan palvelusväkeä, kauppa-apulaisia ja työläisiä. Mitä älykkäämpiä ja sivistyneempiä ovat ne luokat, jotka pitävät lakeijoita, sitä järjestelmällisemmin ja harkitummin ne toteuttavat politiikkaansa käyttäen lakeijoita vakoiluun työtätekevien keskuudessa, saadakseen aikaan hajaannusta heidän joukossaan tekemällä myönnytyksiä tietyille osalle työtätekeviä, lujittaakseen asemaansa ja herättääkseen „palvelijassa” kiinnostusta herransa omaisuuden kartuttamiseen siinä toivossa, että hänellekin liikenisä almu j.n.e. j.n.p.

Lakeijan sallitaan olla kansanystävä tietenkin vain hyvin vaatimattomassa mitassa ja sillä välttämättömällä ehdolla, että hän osoittaa nöyryyttä ja kuuliaisuutta ja on samalla valmis „lohduttamaan” työtätekeviä ja riistettyjä. Sulku-merkeissä sanomme, että Feuerbach vastasi erittäin sattuvasti niille, jotka puolustavat uskontoa ihmisten „lohdutuksen” lähteenä, että orjan lohduttaminen on edullista puuhaa orjanomistajalle, mutta todellinen orjien puolustaja ei suinkaan „lohduta” heitä, vaan opettaa heitä vihaamaan, nousemaan kapinaan ja hävittämään orjuuden. Lakeija somistelee ja kaunistelee tekokukkia, joilla pyritään „lohduttamaan” palkkaorjia sen johdosta, että heidät on pantu palkkaorjuuden kahleisiin. Se joka puolustaa ihmisten vapauttamista palkkaorjuudesta, repii kahleista pois niitä kaunistavat tekokukat, jotta orjat oppisivat vihaamaan kahleitaan tietoisemmin ja voimakkaammin, heittäisivät ne pikemmin pois ja kurottaisivat kätensä poimimaan luonnokukkia.

Lakeijan asemalle on ominaista, että hänen pitää yhdistää itsessään varsin vaatimaton annos kansanystävyyttä ja varsin runsas annos kuuliaisuutta sekä huolenpitoa herran eduista, ja tämä välttämättömyys synnyttää kiertämättä ulkokultaisuutta, joka on luonteenomaista lakeijalle sosiaalisena tyyppinä. Tässä on kysymys juuri sosiaalisesta tyyppistä eikä eri henkilöiden ominaisuuksista. Lakeija voi olla mitä rehellisin ihminen, mallikelpoinen perheensä jäsen, erinomainen kansalainen, mutta hänen täytyy pakostakin teeskennellä, koska hänen ammatilleen on kuvaavinta, että

hänen pitää ottaa samanaikaisesti huomioon sen herran edut, ketä hän on „sitoutunut” palvelemaan „hengessä ja totuudessa”, ja sen väestönosan edut, josta palvelusväkeä värvätään. Ja siksi, kun tarkastellaan asiaa poliitikon näkökannalta, t.s. miljoonien ihmisten kannalta ja miljoonien välisten suhteiden kannalta, tullaan pakostakin johtopäätökseen, että lakeijan perusominaisuuksia ovat ulkokultaisuus ja pelkuruus, kun tarkastellaan lakeijaa sosiaalisena tyyppinä. Juuri noita ominaisuuksia kehittää lakeijan ammatti. Juuri nuo ominaisuudet ovat kaikkein oleellisia palkkaorjien ja kaikkien työtätekevien joukkojen näkökannalta missä kapitalistisessa yhteiskunnassa tahansa.

II

Sivistyneet intellektuellit, jotka sanovat itseään menshevikeiksi, sosialidemokraateiksi, sosialistivallankumoukselliseksi y.m., tahtovat opettaa kansalle politiikkaa. Siksi he eivät ole voineet olla koskettelematta myöskään koko nykykauden peruskysymystä, imperialistisen sodan muuttamista kansalaissodaksi. Pankaa merkille, miten he pohdiskelevat tätä kysymystä.

Hra P. Jushkevitch omistaa „Objedinenijessä” kokonaisen artikkelin „Vallankumoukselle ja kansalaissodalle”. Se, minkälaatuiseen kirjallisuuteen — luvalla sanoen kirjallisuuteen — tuo artikkeli kuuluu, näkyy vaikkapa tekijän kahdesta seuraavasta päätelmästä:

„...Asettaessaan päämääräkseen enemmistön etujen mukaisen ja tuon enemmistön suorittaman vallankumouksen sosialistisella liikkeellä ei ole syytä (!!) käyttää kansalaissodan menetelmiä (!!!), joihin vallan anastukseen ryhtyvien vähemmistöjen on kohtalonomaisella välttämättömyydellä turvauduttava...” „Ja nykyaikaisen yhteiskunnan edistyneimmän luokan, kun se kypsyy käsittämään täydellisesti yleismaailmallisen vapauttajanosansa ja siihen liittyvät tehtävät, pitää hylätä se (kansalaissota) yhdessä historian raakalaisajalta saadun muun perinnön kanssa...”

Oikea helmi, eikö totta?

Venäjän porvaristo alkoi heti bolshevistisen kumouksen jälkeen etsiä sovintoa ja tehdä sopimuksia ulkomaiden porvariston kanssa oman maansa työläisiä ja työtätekeviä vastaan. Menshevikit ja eserrät kannattivat porvaristoa. Niin tapahtui Suomessa vuoden 1918 alussa. Niin tapahtui myös pohjois-Venäjällä ja Etelässä vuoden 1918 alussa,

jolloin sekä kadetit että menshevikit ja eserrät toimivat liitossa saksalaisten kanssa bolshevikkien nujertamiseksi. Samoin tapahtui Gruusiassa. Saksalaiset antoivat rahaa ja aseita Krasnoville. Sitten Ententen porvaristo lahjoi tshekkoslovakit ja Denikinin, laski maihin joukkojaan Muurmannin rannikolla, Arkangelissa, Siperiassa, Bakussa ja Ashhabadissa.

Kansainvälinen porvaristo, ensin saksalainen ja sitten myös englantilais-ranskalainen (monesti molemmatkin yhdessä), lähti hyökkäykseen Venäjän voitokkaan proletariaatin kimppuun. Ja silloin astuu esiin sosialistiksi itseään sanova henkilö, joka siirtyy porvariston puolelle ja kehottaa työläisiä „hylkäämään” „kansalaissodan menetelmät”! Eikö hän olekin uusimman kapitalistisen yhteiskuntamuodostuman Judushka Golovlev^{90?}

Minulle mahdollisesti sanotaan, että Jushkevitch on vain tavallinen porvariston kynänpyörittäjä-kuli, että hän ei ole lainkaan luonteenomainen millekään puolueelle, eivätkä ne vastaa hänestä. Mutta se olisi väärin. Ensinnäkin „Objedinenije” lehden toimituskunnan kokoonpano ja koko suunta osoittaa meille, että juuri tuollainen lakeijamaisuus on tyyppillistä koko menshevistis-eserräläiselle veljeskunnalle. Toiseksi katsokaa L. Martovia. Tuo tyyppi on huomatuin (ja melkeinpä „vasemmistolaisin”) menshevikki, sitä paitsi hän on Bernin Internationalen kunnioitettavin jäsen, solidaarinen tuon Internationalen aatteellisen johtajan K. Kautskyn kanssa.

Tarkastelkaa Martovin järkeilyä. Hän kirjoittaa huhtikuussa 1919 ilmestyneessä „Myslin” vihkosessa „maailmanbolshevismista”. Hän tuntee perinpohjaisesti sekä bolshevistisen että bolshevismia koskevan kirjallisuuden. Ja tuo kynäilijä kirjoittaa kansalaissodasta näin:

„...Heti sodan ensimmäisinä viikkoina jouduin kirjoittamaan siitä, että sodan aiheuttama työväenliikkeen kriisi on ennen kaikkea „moraalinen kriisi”, joka ilmenee siinä, että proletariaatin eri osat ovat kadottaneet keskinäisen luottamuksen ja proletaariset joukot ovat kadottaneet uskon entisiin moraalisiiin ja poliittisiin arvoihin. En kuvittelut silloin vielä mahdolliseksi sitä, että tuo keskinäisen luottamuksen katoaminen, tuo aatteellisten yhdyssiteiden häviäminen, yhdyssiteiden, jotka viimeisten vuosikymmenien aikana eivät ole liittäneet yhteen vain reformisteja ja vallankumouksellisia, vaan ovat tiettyinä heikkinä yhdistäneet myös sosialisteja ja anarkisteja keskenään sekä näitä kumpiakin liberaaleihin ja kristillisiin työläisiin,— että tuo häviäminen johtaa *kansalaissotaan* proletariaatin keskuudessa...”

Kursivointi on herra Martovin. Hän itse korostaa tekevänsä tässä arviointia nimenomaan kansalaissodasta. Mahdollisesti hän korostaa vielä sitäkin, että on aivan samaa mieltä Kautskyn kanssa — joka tapauksessa Kautsky järkeilee kansalaissodasta nimenomaan näin.

Tuo järkeily on niin hiottua konnamaisuutta, niin huikeaa valhetta ja työläisten petkutusta, niin halpamaista työläisten etujen kavaltamista, sellaista ulkokultaisuutta ja luopumista sosialismista, että täytyy ihmetellä, kuinka pitkälle Kautskyjen ja Martovien lakeijamaisuus on kehittynyt vuosikymmeniä jatkuneen opportunistisilla „leikittelyn” aikana!

Ensinnäkin, kun Kautsky ja Martov vuodattavat farisealaisen kyyneliä „proletaarien keskuudessa” puhkeavan „kansalaissodan” johdosta, he koettavat siten peitellä porvariston puolelle siirtymistään. Todellisuudessa näet kansalaissotaa käydään proletariaatin ja porvariston välillä. Historiassa ei ole milloinkaan ollut eikä voi olla luokkayhteiskunnassa riistettyjen joukkojen ja riistävän vähemmistön välistä kansalaissotaa ilman, että osa riistetyistä kulkee riistäjien perässä, on heidän kanssaan, omia veljiään vastaan. Jokainen lukutaitoinen ihminen tunnustaa, että ranskalainen, joka monarkian ja tilanherrojen puolesta puhjennut Vendéen talonpoikaiskapinan aikana olisi alkanut murehtia sen vuoksi, että „*talonpoikien keskuudessa* on alkanut kansalaissota”, olisi ollut inhottavan tekopyhä monarkian lakeija. Samanlaisia kapitalistien lakeijoita ovat herrat Kautskyt ja Martovit.

Maailmanmahtava kansainvälinen porvaristo kuristaa yhden maan voittaneita työläisiä sen tähden, että nämä ovat kukistaneet pääoman, ja taluttaa perässään osaa petettyjä, asioista tietämättömiä, valistumattomia työläisiä, mutta nuo heittiöt, Kautsky ja Martov, vuodattavat kyyneleitä „proletaarien keskuudessa” puhkeavan „kansalaissodan” takia. Noiden tyyppiin on turvaututtava tuohon inhottavaan ulkokultaisuuteen, sillä eiväthän he voi tunnustaa avoimesti joutuneensa proletariaatin ja porvariston välisessä kansalaissodassa porvariston puolelle!

Toiseksi Martov samoin kuin Kautskykin, samoin kuin koko Bernin Internationale, tietää mainiosti, että he ovat sosialisteina saaneet osakseen työläisten myötätuntoa, koska ovat julistaneet proletariaatin vallankumouksen välttämättömyyttä. Vuonna 1902 Kautsky kirjoitti, että

vallankumous tulee mahdollisesti tapahtumaan sodan yhteydessä ja myös että proletariaatin tuleva vallankumous on luultavasti oleva kansalaissotaa suuremmassa määrin kuin aikaisemmat vallankumoukset. Koko II Internationale julisti v. 1912 Baselin manifestissa juhlallisesti, että tuleva sota tietää tulevaa proletaarista vallankumousta. Mutta kun tuo sota syttyi, niin II Internationalen „vallankumousmiehet” osoittautuivat porvariston lakeijoiksi!

Bolshevikit sanoivat vuoden 1914 marraskuussa, että imperialistinen sota tuo tullessaan muuttumisen kansalaisodaksi. Se osoittautui todeksi. Se on nyt yleismaailmallisen merkityksen omaava tosiasia. Puhuessaan „maailmanbolshevismista” Martovin on pakko tunnustaa tuo tosiasia. Mutta sen sijaan, että tunnustaisi rehellisesti koko aatteellisen vararikkonsa, kaikkien niiden ihmisten katsantokantojen romahduksen, ketkä pikkuporvarin ylenkatseellinen virnistys kasvoillaan torjuivat ajatuksen imperialistisen sodan muuttumisesta kansalaissodaksi, sen sijaan Martov teeskentelee ja „viittaa” „proletaarisiin joukkoihin”, että ne nähkääs „ovat kadottaneet uskon entisiin moraalisiin ja poliittisiin arvoihin”!!

Luopiot panevat luopuruutensa joukkojen syyksi. Joukot ovat myötätuntoisia bolshevikeille ja lähtevät kaikkialla vallankumouksen tielle. Ja tämä on sitten joukkojen vika niiden henkilöiden „teorian” mukaan, jotka ovat koko ikänsä vakuuttamalla vakuuttaneet uskollisuuttaan vallankumoukselle, joutuakseen vallankumouksen tultua porvariston leiriin proletariaattia vastaan.

Kolmanneksi, ennen sotaa oli olemassa kaksi erilaista teoriaa sosialistisen liikkeen sisäisestä taistelusta ja ne olivat seuraavanlaisia. Kautsky ja Martov samoin kuin useimmat opportunistit pitivät reformisteja ja vallankumouksellisia kahtena saman luokan saman liikkeen lainmukaisena vivahteena, kahtena välttämättömänä siipenä. Noiden vivahteiden välirikkoa pidettiin tuomittavana. Niiden lähentymistä ja yhteensulautumista aina, kun proletariaatin luokkataistelussa koittaa vakava hetki, pidettiin väistämättömänä. Kahtiajaon kannattajia syytettiin lyhytnäköisyydestä.

Toinen, bolshevistinen, katsantokanta näki reformisteissa proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen välittäjiä, salli liittoutumisen heidän kanssaan vain väliaikai-

sena pahana ja selvästi ei-vallankumouksellisessa tilanteessa, katsoi, että välien katkaiseminen ja pesäero reformisteista on väistämätöntä aina, kun taistelu kärjistyy vakavammin ja eritoten vallankumouksen alkaessa.

Ketkä olivat oikeassa?

Bolshevikit.

Sota aiheutti kaikkialla maailmassa työväenliikkeen kahtiajakautumista, sosiali-patrioottien siirtymistä porvariston puolelle. Venäjän jälkeen se on tullut havainnollisimmaksi ilmi eturivin kapitalistisessa maassa, Saksassa. Ja kun nyt puolustellaan reformistien ja vallankumouksellisten „aatteellisia yhdyssiteitä”, niin se merkitsee niiden, työläisten keskuudesta lähtöisin olevien, Nosken ja Scheidemannin kaltaisten pyövelien tukemista, jotka auttoivat porvaristoa Rosa Luxemburgin ja Karl Liebknechtin murhaamisessa, tuhansien työläisten murhaamisessa sen takia, että he käyvät vallankumouksellista taistelua porvaristoa vastaan.

Kirjoitettu heinäkuussa 1919

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
